

mulțumim a fi copiiți de litografii mediocre? După siropata *Cale lungă* a Teatrului de Stat din Brașov, Beligan, Perahim și actorii Teatrului Național din București au arătat, tot cu o piesă de Arbuzov, un alfabet liric contemporan.

Tragedia este uneori confundată cu o neîntreruptă izbucnire temperamentală, exilându-se orice urmă de luciditate, ignorându-se cu desăvârșire învățătura lui Stanislavski despre schema-perspectivă a actorului și cea a rolului. Lacrimi peste lacrimi, pe scenă și în sală, par să facă deliciul unora dintre regizorii teatrelor din regiuni.

Toate aceste procedee perimate trebuie puse în rafturile recuzitei teatrale scoase din uz. Avem nevoie la fiecare piesă, nu de passe-partout-uri, ci de formele cele mai potrivite ei și nu altele. De fiecare piesă trebuie să ne apropiem pe altă cale.

Bineînțeles, iscodirea unor pregnante forme de expresie nu are nimic comun cu goana deșănțată după exhibiții regizorale, după etalări teribiliste, ostentative. Bunul simț, stricta necesitate, iată doar două dintre coordonatele care duc la o judicioasă subliniere a posibilităților de expresie. În orice caz, așteptăm o tot mai largă primenire a scenei cu ajutorul nenumăratelor posibilități pe care ni le oferă realismul socialist.“

Ariana Kuner, de la Teatrul de Stat din Petroșani, Ovidiu Georgescu, de la Teatrul de Stat din Pitești, Harry Eliad, de la Teatrul de Stat din Ploiești, Dan Radu Ionescu, de la Teatrul de Stat din Timișoara, Eugen Aron, de la Teatrul de Stat din Botoșani, au abordat diverse probleme legate de munca lor în respectivele teatre, invocând date din experiențele proprii de colaborare cu autorii dramatici, cu colectivul artistic, cu directorul de teatru.

Hanns Schuschnig, regizorul secției germane a Teatrului de Stat din Sibiu, s-a oprit cu precădere la unele aspecte din activitatea acestui teatru, la preocupările lui legate de ridicarea măiestriei interpretative și de promovarea dramaturgiei în limba germană.

Farkas István, regizorul Teatrului Maghiar de Stat din Satu Mare, și-a fundat cuvîntul pe problema stimulării dramaturgiei originale contemporane.

FARKAS ISTVÁN:

„Fără dramaturgie originală de o înaltă calitate, nu poate exista mișcare teatrală înfloritoare“

„Permiteți-mi să vă expun câteva observații, referitoare la dramaturgia originală contemporană. Nu pot să afirm că cunosc toate piesele originale contemporane, dar faptul că în răstimp de un an și jumătate am pus în scenă cinci piese originale — dintre care două premiere pe țară — cred că îmi dă dreptul de a lua aici cuvîntul. Cred că slăbiciunea autorilor noștri dramatici constă printre altele — cu toate succesele — în redarea încă schematică a realității.

Să luăm exemplul piesei *Nuntă mare* de scriitoarea Simon Magda. Autoarea cunoaște tema, cunoaște bine viața satului de azi, are un limbaj adecvat, dar acțiunea piesei este construită după o rețetă schematică, simplificatoare: aduci un țăran mijlocăș, adaugi pe fiul mijlocășului, care se îndrăgostește de fata președintelui etc.

Există încă în practica dramaturgilor asemenea procedee simple și pre-judecăți, care pornesc de la trouvaille-ul scriitoricesc spre viață, și nu de la bogăția vieții la expresia artistică...

Sintem cu toții de acord că sarcina primordială a teatrului este sprijinirea noii dramaturgii, dar ar trebui precizat și faptul că dramaturgia are sarcina de sprijinire a mișcării noastre teatrale, plină de vigoare, care și-a câștigat un binemeritat succes internațional cu piesele premergătorilor Caragiale și M. Sebastian, care, din păcate, nu au posibilitatea să ne scrie piese contemporane cu tematică majoră!... Piesa originală este piinea cea de toate zilele a teatrului, *fără dramaturgie originală de o înaltă calitate nu poate exista mișcare teatrală înfloritoare*. Dar, astăzi, la noi, este vădită superioritatea artei teatrului față de cea a dramaturgului. Și aici nu e vorba de lipsă de talent în dramaturgie, ci de atitudini și exigențe diferite. Gogol a scris *Revizorul* timp de zece ani, și nici măcar în al cincilea an nu l-a predat teatrului pentru că a vrut să dea o operă perfectă, și a reușit. Dar eu cunosc destui dramaturgi care au luat avansuri considerabile chiar și pe un început de idee, și din păcate cunosc teatre care au avut îndrăzneala de a oferi asemenea avansuri. De ce? Pentru că teatrul știe că are nevoie de piinea cea de toate zilele, în timp ce dramaturgul se poate mulțumi și cu... cozonac. Scriitorul se poate exprima în nenumărate forme, pe lângă piesa de teatru, în: roman, nuvelă, poezie, proză, eseu și chiar scenariu cinematografic sau radiofonic. Dar, regizorul nu are altă cale de exprimare decât textul pe care i-l oferă scriitorul. Deci, problema dramaturgiei este pentru teatru o problemă de viață și de moarte, în timp ce scriitorul câteodată — poate inconștient — abuzează de acest lucru, dând teatrului un material brut, pe care regizorul și actorii urmează abia să-l prelucreze.

După părerea mea, rezolvarea problemei esențiale nu stă în mâinile noastre, ci în mâinile scriitorilor.

Poate mulți, și în special scriitorii prezenți aici, îmi vor spune să mătur ograda mea, să vorbesc despre problemele mele regizorale, personale. Dar, permiteți-mi să spun că tocmai aceasta este problema mea regizorală cea mai acută.

Rezultatul bun pe care l-am obținut cu *Mielul turbat* s-a datorit în mare măsură faptului că toate ideile regizorale aveau susținere în textul dramatic: ideile scriitorului, mesajul piesei și-au păstrat întru totul actualitatea.

Ar fi bine dacă scriitorul și-ar ocupa din nou postul de neînlocuit în teatru, iar noi regizorii am discuta mai mult despre piese noi, interesante și emoționante, decât despre probleme de montare."

Pe aceeași problemă a obligativității regizorului de a ajuta la promovarea cu precădere a dramaturgiei originale, a luat cuvîntul și regizorul de la Teatrul de Stat din Constanța, Constantin Dinischiotu, spunînd între altele:

CONSTANTIN DINISCHIOTU:

„Printre diferitele sarcini ale regizorului trebuie să stea colaborarea cu scriitorul”

„Teatrul nostru a prezentat în ultimele două stagioni patru premiere pe țară. Nu putem să ne însușim părerea exprimată aici de tovarășul Radu Miron, că autori locali nu există, iar ceilalți nu vin. Nici la teatrul nostru nu s-a făcut prea mult pentru stimularea activității creației locale. Ne-am mulțumit cu Gr. Sălceanu, și atât.